

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 739/2019
08.07.2020. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Борко Игић, адвокат из ..., против туженог Компанија „Дунав осигурање“ а.д.о. Београд, ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1121/18 од 02.10.2018. године, у седници одржаној 08.07.2020. године донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1121/18 од 02.10.2018. године и пресуда Основног суда у Нишу П1 23823/15 од 25.04.2016. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 23823/15 од 25.04.2016. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да му је незаконито престао радни однос код туженог, те да се поништи решење туженог о отказу уговора о раду, као незаконито, а да се наложи туженом да тужиоца врати на рад и распореди на рад, на послове који одговарају његовој стручној спреми, знању и способностима, као и да му накнади штету у висини изгубљене зараде и других примања који му по закону припадају и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање, све од незаконитог отказа до враћања на рад. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1121/18 од 02.10.2018. године жалба тужиоца је одбијена, као неоснована и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужилац је био у радном односу код туженог од 01.07.2001. године, на основу Уговора о раду од 25.07.2001. године и распоређен на послове ... у Одељењу за ..., Главна филијала ..., до доношења побијаног решења туженог од 03.06.2015. године, којим му је отказан уговор о раду због повреде радне дисциплине предвиђене чланом 179. став 3. тачка 2. и 8. Закона о раду и члана 125. став 1. тачка 2. и 11. Колективног уговора. Стављено му је на терет да у периоду од 01.04. до 17.04.2015. године није долазио на рад, није обавестио руководиоце о разлозима изостанка, није се јављао на телефонске позиве непосредног руководиоца, а потврду о привременој спречености за рад је доставио неблаговремено, односно 16.04.2015. године. Оцењујући законитост побијане одлуке туженог, нижестепени судови само наводе да се тужени изјаснио да му није било познато да потврду о привременој спречености за рад мора да достави у одређеном року, с обзиром да никада није одсуствовао са рада по овом основу, а да на телефонске позиве у време одсуства није одговарао, јер данима није користио телефон због високе температуре. Судови указују да је тужилац навео да је потврду о спречености за рад доставио ББ, запосленој код туженог, али се не сећа тачно када, али да је наводио и да је ову потврду доставио туженом благовремено.

Код овако утврђеног чињеничног стања судови су одбили тужбени захтев, налазећи да су испуњени услови за престанак радног односа, налазећи да тужилац јесте учинио повреду радне обавезе из члана 52. став 1. тачка 2. Колективног уговора и члана 179. став 3. тачка 2. Закона о раду – недостављање потврде о спречености за рад у смислу члана 103. став 1. Закона о раду.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом туженог указује да је побијаном одлуком погрешно примењено материјално право, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Наиме, тужени је тужиоцу отказао уговор о раду применом члана 179. став 3. тачка 2. Закона о раду („Сл. гласник РС“ број 24/05, ... и 75/14), којим је прописано да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог и то ако запослени ако не достави потврду о привременој спречености за рад у смислу члана 103. овог закона. Одредба члана 52. став 1. тачка 2. Колективног уговора на исти начин регулише овај отказни разлог. Према одредби члана 103. став 1. Закона о раду запослени јесте дужан да, најкасније у року од три дана од дана наступања привремене спречености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању, о томе достави послодавцу потврду лекара која садржи и време очекиване спречености за рад. Међутим, ставом 2. истог члана прописано је да у случају теже болести, уместо запосленог, потврду послодавцу достављају чланови уже породице или друга лица са којима живи у породичном домаћинству, а применом став 3. истог члана, ако запослени живи сам, потврду је дужан да достави у року од три дана од дана престанка разлога због којих није могао да достави потврду.

Дакле, основ за отказ уговора о раду запосленом - применом члана 179. став 3. тачка 2. Закона о раду и члана 52. став 1. тачка 2. Колективног уговора, није поступање супротно члану 103. став 1. Закона о раду, већ је неопходно утврдити да ли је наступио и случај из става 2. и 3. истог члана, који оправдавају ситуацију када запослени због теже болести није у могућности да достави потврду послодавцу лично као и ситуацију

када потврду може доставити у року од три дана од дана престанка разлога због којих то није могао учинити у складу са ставом 1. овог члана, односно три дана од дана наступања привремене спречености за рад.

Правилна примена наведених одредаба подразумева да је суд у обавези да утврди најпре да ли је и када послодавцу достављена потврда о привременој спречености за рад, што у конкретном случају није учињено, јер судови само наводе шта је тужени утврдио у дисциплинском поступку и шта је тужилац изјавио у вези ове чињенице. У случају да је потврда заиста достављена неблаговремено, неопходно је утврдити да ли је тужилац због тежине болести био онемогућен да то учини у законском року, те да ли су то уместо њега могли учинити чланови домаћинства са којима живи или пак живи сам, у ком случају је рок за предају ове потврде регулисан на други начин.

Поред наведеног потребно је имати у виду и да је за законит отказ уговора о раду неопходно да је доношењу решења претходило упозорење запосленом у смислу члана 180. Закона о раду. Наведеном одредбом прописано је да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду у случају из члана 179. став 2. и 3. овог Закона, запосленог писаним путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање осам дана за изјашњење о наводима из упозорења (став 1.), при чему је дужан да у упозорењу наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење. Правилна примена наведене законске одредбе подразумева да се у упозорењу мора навести чињенични основ који представља повреду радне обавезе и основ за отказ уговора о раду, јер је смисао упозорења да се запосленом стави до знања да је изазвао настанак отказног разлога, а не било које правне последице за повреду радне обавезе или дисциплине, те да му се омогући да се о томе изјасни. У супротном, повређено је право запосленог на одбрану, које је заштићено наведеном законском одредбом.

Имајући ово у виду, као и да због погрешне примене материјалног права нижестепени судови нису утврдили да ли је доношењу решења претходило упозорење у смислу члана 180. Закона о раду, нити су утврдили када је тужилац туженом предао потврду о привременој спречености за рад, нити су ценили да ли је евентуално наступио неки од услова за примену става 2. или 3. члана 103. Закона о раду, на који начин је чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је укинуо нижестепене пресуде, применом члана 416. став 2. ЗПП и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање.

У поновном поступку првостепени суд ће правилно утврдити чињенично стање, имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети нову и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић